

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Využitie artefaktiky v pedagogickej činnosti učiteľa výtvarných predmetov

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.
poverená zastupovaním generálnej riaditeľky
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: **Využitie artefietiky v pedagogickej činnosti učiteľa výtvarných predmetov**

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Úloha umeleckého vzdelávania sa vo veľkom rozsahu uznáva na európskej úrovni. Európska komisia navrhla v roku 2007 Európsky program pre kultúru, ktorý potvrdzuje význam umeleckého vzdelávania pri rozvíjaní kreativity. V roku 1999 generálny riaditeľ UNESCO apeloval na všetkých zainteresovaných v oblasti umeleckého a kultúrneho vzdelávania, aby vyučovanie umeleckých predmetov získalo mimoriadne postavenie vo vzdelávaní každého dieťaťa od materskej školy po posledný ročník strednej školy.

(Dostupné na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice.../documents/thematic_reports/113SK.pdf)

V novom štátnom vzdelávacom programe zo dňa 19.6.2008 je definícia výtvarnej výchovy rozšírená aj o emocionálny aspekt a zdôrazňuje autenticitu a zážitky z výtvarnej tvorby. Výtvarná výchova je definovaná ako: „predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít.“

(Dostupné na: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/vytvarna_vychova_isced2.pdf)

Úlohou predmetu výchova umením je: „...sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionalitu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárajú predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov“.

(Dostupné na: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/vychova_umenim_isced2.pdf)

V rámci súčasných charakteristík výtvarných predmetov je teda možné detegovať zintenzívnený cieľ pri formovaní emocionálnej stránky žiakovej osobnosti. Je preto potrebné umožniť učiteľom výtvarných predmetov aktualizovať svoje zručnosti a vedomosti, aby sa ich profesijné kompetencie odzrkadlili v rozvíjaní osobnosti zvereného žiaka. Pedagóg má byť vybavený kompetenciami na rozvoj vnútorných kvalít inej ľudskej bytosti a seba samej ako učiteľa. Ďalej má mať kompetencie v oblasti screeningu, orientačnej diagnostiky vo výtvarnom prejave zvereného žiaka, odhaľovaní prvotných varovných signálov rizikovosti. Zohráva tak významnú úlohu na poli prevencie vzniku porúch správania, emocionálnej deprivácie, vyrovnávaní sa s traumami, problémami v rodine a patologických javov (napr. šikanovanie, alkoholizmus, poruchy príjmu potravy, drogová závislosť).

Výtvarná výchova je jedným z predmetov, ktorého podstata predurčuje k rozvíjaniu tvorivej aj emocionálnej stránky žiakov. Potenciál výtvarného umenia umožňuje, že sa v súčasnosti výrazne rozvíjajú nové metódy práce s výtvarným artefaktom, ktoré zasahujú hlbšie do osobnosti dieťaťa a umožňujú efektívne rozvíjanie viacerých kompetencií žiakov. Výchovnými možnosťami výtvarného umenia sa zaoberá artefietika. Niektorí odborníci (Jan Slavík) vysvetľujú artefietiku ako moderné poňatie výtvarnej výchovy. Táto pedagogická disciplína využíva podobné postupy ako arteterapia, ale v oblasti výchovy, nie liečby.

Viaceré techniky artefietiky sa môžu stať inšpiráciou pre prácu pedagógov, prostredníctvom ktorých u žiakov môžu rozvíjať emocionálne, sociálne a komunikačné kompetencie. Výtvarná výchova s aplikovanými prvkami artefietiky poskytuje široký priestor na emočné, komunikačné a výkonové prejavy žiakov v prirodzených podmienkach. Žiaci môžu prostredníctvom artefietických techník vyjadriť svoje

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

pochybnosti, vnútorné konflikty, pocity nespokojnosti a hnevu, sú prostriedkom k lepšiemu pochopeniu seba. V prostredí školy je skupinová artefiletika vhodnou intervenciou pri riešení problémov žiakov týkajúcich sa outsiderstva, vyčlenenia z kolektívu a negatívneho správania. Sociálne ciele artefiletických techník súvisia s napĺňaním sociálnych potrieb akými sú: komunikácia, kooperácia, ocenenie a podpora, tolerancia, empatia, spoločne zdieľanie a riešenie problémov. Pozitívne pôsobia na triednu aj školskú klímu, skupinovú dynamiku, relaxáciu a koncentráciu. S rastúcimi nárokmi dnešnej doby, nadobúda artefiletika význam aj ako relaxačná a stres uvoľňujúca činnosť.

Artefiletika je odbor, ktorý sa v poslednej dobe dynamicky rozširuje. Vznikajú nové pracoviská pri alternatívnych školských zariadeniach, výchovných a voľnočasových organizáciách, ktoré využívajú metódy a postupy tohto odboru. Stále viac sú tieto postupy uplatňované i v oblasti umeleckého vzdelávania.

Vychádzajúc z týchto skutočností, ciele a obsah vzdelávacieho programu sú navrhnuté tak, aby pedagóg bol vybavený základnými kompetenciami potrebnými na efektívnu implementáciu prvkov artefiletiky v školách. Predkladaný vzdelávací program sa zameriava na komplexný rozvoj vlastnej kreativity a emocionality účastníkov. Ponúka pedagógom možnosť získať nové zručnosti na aplikáciu prvkov artefiletiky do predmetov výtvarného zamerania a tak komplexne rozvíjať osobnosť zvereného žiaka a prípadne odhaľovať varovné signály rizikového správania.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná (prezenčná 26 hodín, dištančná 14 hodín)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ vzdelávacieho programu:

Rozvíjať, udržať a prehľbovať u učiteľov predmetov výtvarného zamerania profesijné kompetencie potrebné na efektívnu implementáciu prvkov artefiletiky v školách.

Špecifické ciele:

- rozvíjať zručnosti a znalosti v oblasti umeleckého vzdelávania o prvky artefiletiky a jej pôsobenia,
- prehľbovať kompetencie týkajúce sa osobitostí, špecifík a princípov práce so žiakmi a mládežou v kontexte rozvíjania osobnosti prostredníctvom prvkov artefiletiky,
- rozširovať kompetencie v oblasti aplikácie artefiletických techník a metodiky v rámci výtvarného vyučovania a cielenej práce so žiakmi a ich výtvarným prejavom,
- rozširovať kompetencie v oblasti pozitívnej primárnej prevencie v školskej praxi prostredníctvom prvkov artefiletiky.

Obsah vzdelávacieho programu:**MODUL 1: 4 h (4 hodiny prezenčnou formou)**

Téma	Forma	Časový rozsah
Úvod do vzdelávania, vymedzenie pojmu artefietika, možnosti a ciele artefietiky.		
Teoretické východiská problematiky:	prezenčne	2
<ul style="list-style-type: none"> • História využívania výtvarnej tvorby na rozvoj osobnosti. Vymedzenie pojmu artefietika. • Základné ciele a nástroje a možnosti artefietiky. • Premena ponímania výtvarného vzdelávania v súčasnom školstve a z toho vyplývajúce nároky na pedagógov. • Možnosti uplatnenia artefietiky vo výtvarných predmetoch. 		2

MODUL 2: 8 h (4 hodiny prezenčnou formou a 4 hodiny dištančnou formou)

Téma	Forma	Časový rozsah
Vývojové štádiá detského výtvarného prejavu, symbolika, metafora, farebnosť detského výtvarného prejavu a význam ich výtvarného posunu v artefietike.		
<ul style="list-style-type: none"> • Detská kresba ako spôsob komunikácie, projekcia. • Výtvarný prejav z vývinového hľadiska a jeho zvláštnosti. • Symbol, metafora a farebnosť v detskej výtvarnej tvorbe. • Význam reflexie v artefietike a výtvarnej výchove. 	prezenčne	4
Výstup dištančnej formy k modulu 2:	dištančne	1
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorené portfólio kresieb žiakov (rozsah 6 kresieb od jedného žiaka) • Reflexia kresieb z hľadiska artefietiky. Formát A4, rozsah 1-2 normostrany 		3

MODUL 3: 16h (10 hodín prezenčnou formou a 6 hodín dištančnou formou)

Téma	Forma	Časový rozsah
Artefietické techniky a témy využiteľné v školskej praxi.		
<ul style="list-style-type: none"> • Typické formy a metódy artefietiky a ich praktické uplatnenie v školskej praxi. • Reflexia a hodnotenie v artefietike, reflektívny dialóg ako hľadanie spoločných obsahov, významov a hodnôt. • Praktická aktivita – osobná skúsenosť z predstavených artefietických foriem a metód. • Práca s vlastným výtvarným artefaktom - hodnotenie a reflexia. 	prezenčne	2
		2
		4
		2
Výstup dištančnej formy k modulu 3.	dištančne	3
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorené portfólio kresieb žiakov na spoločnú tému (6 kresieb od rôznych žiakov). • Návrh otázok na vedenie reflektívneho dialógu. Formát A4, rozsah 1 normostrana. 		3

MODUL 4: 12h (8 hodín prezenčnou formou a 4 hodiny dištančnou formou)

Téma	Forma	Časový rozsah
Artefiletika ako prevencia rizikového správania a individuálneho rozvoja žiakov		
<ul style="list-style-type: none"> Využitie artefiletických metód ako prostriedkov pozitívnej primárnej prevencie v školskej praxi a individuálneho rozvoja žiakov. Typy konfliktov a problémových situácií a ich odraz vo výtvarnom prejave žiakov. Praktická aktivita - skupinová artefiletika ako prostriedok na budovanie klímy v triede a riešenie problémov. 	prezenčne	2 2 4
Výstup dištančnej formy k modulu 4. Vypracovaný metodický postup na konkrétnu vyučovaciu hodinu zameranú na skupinovú artefiletiku a budovanie klímy v triede. Formát A4, rozsah 1-2 normostrany.	dištančne	4

Profil absolventa

Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie aplikovať prvky artefiletiky do edukačného procesu a vie vytvoriť edukačné aktivity s uplatnením tém a techník artefiletiky, pričom akceptuje vzdelávacie potreby cieľovej skupiny žiakov v škole, v ktorej pôsobí.

Rozsah vzdelávacieho programu: 40 hodín (26 hodín prezenčne, 14 hodín dištančnou formou)

Trvanie: Najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória a podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória: učiteľ

Podkategória:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie,
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),
- učiteľ základnej umeleckej školy,
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň

samostatný pedagogický zamestnanec,
pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: výtvarná výchova, výchova umením, umenie a kultúra, výtvarné predmety v stredných odborných školách, predmety výtvarného odboru ZUŠ.

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľa v uvedených podkategóriách, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov výtvarná výchova, výchova umením, umenie a kultúra, výtvarné predmety v stredných odborných školách, predmety výtvarného odboru ZUŠ v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Na kontinuálne vzdelávanie bude zaradený každý pedagogický zamestnanec spĺňajúci podmienky na zaradenie na základe písomnej prihlášky. Správnosť v prihláške uvedených údajov a zaradenie pedagogického zamestnanca do príslušnej kategórie, podkategórie a kariérového stupňa potvrdzuje riaditeľ školy.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do príslušnej kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca posúdi poskytovateľ na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania:

Prezentácia pred lektorom a účastníkmi kontinuálneho vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávania:

1. 80% - ná osobná účasť na prezenčnej forme štúdia.
2. Vypracovanie všetkých úloh z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia.

Obsah prezentácie:

Návrh výtvarného projektu s využitím prvkov artefietiky z obsahu modulov so zameraním na využitie získaných zručností vo formáte prezentácie PPT a rozsahu cca 10 snímok.

Personálne zabezpečenie – garant a lektori vzdelávania

Garant - Mgr. Szilárd Fecsó, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou výtvarná výchova, Metodicko-pedagogické centrum, detašované pracovisko Košice, Zádielska 1, 04 001, Košice. Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori - učители pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učители a učители s najmenej 6 ročnou praxou v oblasti vzdelávania. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančne, materiálne, technické a informačné zabezpečenie

Náklady spojené so vzdelávaním budú hradené z finančných prostriedkov Národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov z prostriedkov rozpočtu MPC.

Cestovné náhrady a výtvarný materiál účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Prezentačné vybavenie: notebook, dataprojektor, tabuľa, flipchartový papier, fixky, praktické ukážky výtvarných prác, učebné zdroje: študijné texty, prezentácie v PowerPointe.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý študijný materiál (učebný zdroj) so zoznamom odporúčanej literatúry.

Vzdelávanie (prezenčná časť) sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk metodicko-pedagogických centier, v učebniach kontinuálneho vzdelávania zriadených v školách.

Návrh počtu kreditov

Spolu 10 kreditov

8 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.